ޖަދުވަލު ނަންބަރު: 12/3/2026

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަދުވަލު

2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 12 ވަނަ ޖަލްސާ

١٨ جُمَادَى الأُوْلَى ١٤٤٨

29 އޮކްޓޫބަރު 2026

(ބުރާސްފަތި ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 13:32

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 14:26

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ)

2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 12 ވަނަ ޖަލްސާ

29 އޮކްޓޫބަރު 2026 (ބުރާސްފަތި ދުވަސް)

---

1. ޙަމްދު ޞަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ އިއްވުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދަކީ 29 އޮކްޓޫބަރު 2026 ވީ ބުރާސްފަތި ދުވަސް. 1448 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުމާދަލްއޫލާ މަހުން 18 ވަނަ ދުވަސް. މިއީ ހެއި ނަކަތުން 12 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިށީނދެ މި ތިބީ 2026 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 12 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 54 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަފަރުގައި ތިއްބެވީ 6 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ރަސްމީ ދަތުރުތަކުގައި ތިއްބެވީ 3 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން.

3.1- އދ/12/3/2026.

5. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.

5.1- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 96 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރައްވާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ހުށަހެޅުން. މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕްލޭނިންގ އަލްފާޟިލް މޫސާ ޒަމީރަށް އަޅުގަނޑު މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް މިނިސްޓަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕްލޭނިންގ މޫސާ ޒަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم. الحمد لله رب العالمين. والصَّلاة وَالسَّلام عَلىَ أَشرف الْأَنْبِياء والمرسلين وعلى آله وصحبه أجمعين. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ޢަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ، މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، السَّلام عليْكم. ރައީސް! މިއަދު އަޅުގަނޑު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވެ މިހިރީ އަޅުގަނޑާ ހަވާލުކޮށްފައިވާ ވަރަށް މުހިންމު ގާނޫނީ ޒިންމާއެއް އަދާކުރުމަށް. ދިވެހި ގައުމާއި ރައްޔިތުންނަށް ފާގަތި މުސްތަޤްބަލެއްކަން އުއްމީދުކޮށް، ދުވެލިއަށްބާރުދޭ އިޤްތިޞާދީ ބިންގަލެއްގެ މަތީގައި ގައުމުގެ ބިނާކުރުމުގެ މަތިވެރި އަޒުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 96 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނާއި ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހަޅަން އޮތް 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޝަރަފު އަޅުގަނޑު މިއަދު މި ލިބިގަންނަނީ ނުހަނު އުފާވާ އެކު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ އަޅުގަނޑު މިއަދު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ބަޖެޓަކީ ދިވެހި ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު މަތިކޮށް، މި ދިވެހި ފަސްގަނޑުގައި އަދުލުވެރި، އިންސާފުވެރި އަދި ފުދުންތެރި މުޖުތަމައެއް ބިނާކުރުމަށް ބޭނާއި ސަރުކާރުން އެކަށައަޅާފައިވާ މަގު ޗާޓެއް. ހަމައެއާއެކު 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ އެންމެހައި އަސާސްތައް ބިނާކޮށްފައި ވަނީ 2040 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް ދާ އިރު ރާއްޖެއަކީ ތަރައްޤީވެފައިވާ ގައުމަކަށް ހެދުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒު އެކަށައަޅުއްވާފައިވާ ތަސައްވުރު ހާސިލުކުރުވުން ފަދަ ގޮތަކަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ ކުރިއަށް އޮތް 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ތަފްސީލުތަކަށް ދިއުމުގެ ކުރިން މި ހިނގާ 2026 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިމަތިލި އިޤްތިޞާދީ އަދި މާލީ ހާލަތުގެ ތަފްޞީލުތައް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހިއްސާކުރަމާ އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުގެ ޒިންމާއެއް. މި ހިނގާ 2026 ވަނަ އަހަރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލީ ތާރީޚުގައި ވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުން އުފުލަންޖެހިފައި އޮތް ބޮޑު ދަރަނީގެ ބުރައިން ރައްޔިތުން މިނިވަންކުރުމަށް ބާރުއަޅައި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ސުކޫކު އަދާކުރަން ހަމަޖެހިފައިވި ދަރަނިވެރި އަހަރެއް. ފާއިތުވި ސަރުކާރުތަކުން ނަގާފައިވާ ބޮޑެތި ދަރަނިތަކުގެ ދައްކަންޖެހޭ ވަގުތު އައިސް ޖެހުނު އިރު، މި ސަރުކާރު އޮތީ އެކަމަށް ހުސްއަތުރުވެ، ވާން ޖެހޭ ފުރިހަމަ ތައްޔާރީއެއް ވެސް ނުވެގެން. ހަމައެއާއެކު ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ އަނެއް ކަމަކީ މި އަހަރުގެ މިހާތަނަށް 10.4 ބިލިއަން ރުފިޔާ މި ސަރުކާރުން ދަރަނީގެ ގޮތުގައި

އަނބުރާ ދައްކާފައި ވަނީ ދަރަނީގެ ދުރުދުރުއްޖެހިނިވިކަން ކަރަވަރުކޮށް، ދައުލަތުން މި ކަމަށް ބަޖެޓައި އިތުރު ދަރަންޏެއް ނެގުމެއް ނެތި. އަދި މި އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ޖުމްލަ 11.7 ބިލިއަން ޑޮލަރު ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުމަށް ހަރަދުވާނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭ. މި ދަރަނިތައް ދައްކައި ހަވާލުކުރުމުގެ މިއަންނަ އަހަރު ސަރުކާރުން ދަރަނި ދެއްކުމަށް ހަރަދުކުރަންޖެހޭ މިންވަރު ވަނީ ދަށްކުރެވިފައި. މިގޮތުން 2027 ވަނަ އަހަރު ދަރަނި އަނބުރާ ދެއްކުމަށް 4.5 ބިލިއަން ޑޮލަރު ހަރަދުވާނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވިފައިވޭ. މިއީ މުސްތަޤްބަލުގެ ޚިދުމަތަކަށް ދަރަނީގެ ބުރަ ކުޑަކުރުމަށް ސަރުކާރުން އަޅާ ފުރިހަމަ ފިޔަވަޅެއް. ދަރަނި ދައްކުމުގައި ސަރުކާރުން އަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރޭ ގިނަ ނަމޫނާއަކަށް ފޯރުން ދިޔައީ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މާލީ އިދާރާތަކުގެ އިތުބާރު ގާއިމުކުރަން އަދި ރޭޓިން އެޖެންސީތަކުން ރޭޓިން މަތިކުރުން. މިއީ މާލީ ގޮތުން މި ގައުމު ހޯދި މުހިންމު ކާމިޔާބީއެއް. އިޤްތިޞާދީ ދަރަނި، އިޤްތިޞާދީ ފުރަޞަތުން؛ 2025 ވަނަ އަހަރު ކުރި އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުމާ އެކު އެ އަހަރުގެ ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގެ އަދަދުތައް ރެކޯޑުކޮށްފައިވާ އިތުރުން، މި އަހަރު ޖަނަވަރީ އަދި ފެބުރުވަރީ މަހު ވިސް ޓޫރިސްޓުން އަނގަ މިންވަރު ހުރި އަންދާޒާކުރި ވަރަށް ކުރިއަރާފައި. އެހެންނަމަވެސް، މި އަހަރު ފުރަތަމަ ކުއާޓަރު ނިމުނު ހިސާބުން ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދު ގެ ގޮތަށް ބާ ހަނގުރާމައަކުން. މިއީ ޤަތަރުފަދަ ދިނަ ވަރަކަށް އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދިފާޢީ ޤާއިމުކަމުގެ ކުރިމަތިވި ބިންވަރަ ބޮޑު ސަބަބު. މި ހަނގުރާމައިގެ ސަބަބުން ދުވި ދުނިޔޭގެ ވިޔަފާރިއާއި ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގެ ޚަރަދުތައް ކުރިމަތިވި. ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި ތެލުގެ އަގު އިންތިހާއަށް އުފުލިގެންދިޔަ. ވައިގެ ދަތުރުފަތުރުގެ އަގު އުފުލި، އެއަރލައިންތަކުން ދަތުރުކުރާ ދަތުރުތައް މަދުކުރި. މީގެ ސީދާ އަސަރު އިޤްތިޞާދުގެ މައިބަދަލު ކުރިމަތިވި ވާ ޓޫރިޒަމްގެ ދާއިރާއަށް ކުރި. އެގޮތުން ޔޫރަޕުގެ ގައުމުތަކުން ދަތުރު އަންނަ ޓޫރިސްޓުން ދުރުއިރުމަކީ ބުރަ ހަމަވުމެއް، ޚާއްޞަކޮށް ދަތުރުތަކުގެ ނިސްބަތުން އަސަރުކޮށްފައި ވޭ. އެހެންނަމަވެސް، މާރިޗް މަހާ ހަމައަށް ޚާއްޞަ ޓޫރިސްޓުންނާ ފަރާތުން ޓޫރިސްޓުންގެ އަދަދު ވަނީ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ މި މުއްދަތާ އަޅައިބަލާއިރު 23% ދަށަށް ގޮސްފައި. އަދި މި އަހަރު އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ 27 ގެ ނިޔަލަށް ޓޫރިސްޓުންގެ އަދަދު ވަނީ ފާއިތުވި އަހަރުގެ މި މުއްދަތާ އަޅައިބަލާއިރު 3.7% ދަށްވެފައި. 2026 ވަނަ އަހަރަށް އަންދާޒާކުރި އަދަދަށް ޓޫރިސްޓުން ޚާއްޞަ ޖިއޮޕޮލިޓިކަލް ކަމަށް މިހާރު ނަތީޖާވެސް ކުރުގައި ވިޔަސް، 2025 ވަނަ އަހަރު ޚާއްޞަ އައި ޓޫރިސްޓުންގެ ޖުމްލަ އަދަދާ ގާތްގަނޑަކަށް އަދަދަކަށް މި އަހަރު ނިމުމާ ހަމައަށް ޚާއްޞަ ޓޫރިސްޓުން ޖިއޮޕޮލިޓިކަލް ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭ. މިފަދަ އަސަރުތަކެއް އިޤްތިޞާދަށް ކުރި ހަމައަކުން ވިޔަސް، އަގުހެޔޮކަމުގެ އިޤްތިޞާދީ ދުޅަހެޔޮކަން ވަރަށް ވަރުގަދަ. އުފާވާ ގޮތް ޝާން މި އަހަރުގެ މިހާތަނަށް ބަލާ އިތުރު ވެސް އަގުހެޔޮކަމުން މި އަހަރަށް އަންދާޒާކުރި މިންވަރަށް ދައުލަތަށް އާމްދަނީ ލިބޭނެ ކަމަށް ބެލެވޭ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، މި ދަނޑިވަޅުގައި ކުރިމަތިވެފައިވާ ޗެލެންޖް އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމަށް، ޗެލެންޖް ބޭރު ގާނޫނުވެސް ދައުލަތުގެ ހަރަދުތަކުގެ ބޮޑުމިނުން އެކުލެވިގެންނެވެ. ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި ތެލުގެ އަގު އަރަން ފެށުމާ ބޭރުގެ

އެކު ކަރަންޓް އުފެއްދުމާއި، މުދާ އުފުލުމާއި އާންމު ދިރިއުޅުމުގެ އެންމެހައި ޚަރަދުތަކަށް މި ކަމުން އަސަރުކުރޭ. މި ގޮތުން ދުނިޔޭގެ އެހެން ގައުމުތަކުގައި ތެލާއި ކަރަންޓްގެ އަގު އުފުލުމުން އެތައް ގައުމުތަކުގައި 24 ގަޑިއިރު ކަރަންޓް ފޯރުކޮށްނުދެވި، ރައްޔިތުންނަށް ތަކުލީފު އުފުލަން ޖެހިފައިވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އާންމު ދިރިއުޅުމަށް ބުރުއަރުވުމެއް ނުލާ ވިޔަފާރި ހަރަކާތްތަކާއި ކުރިއަށް މި ދަނީ ސަރުކާރުން ތެލުގެ އަގުބޮޑުވުމުގެ އަސަރު ކުޑަކޮށްދިނުމަށް. ރައްޔިތުންނަށް ހެޔޮ އަގެއްގައި ކަރަންޓް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މަޤްސަދުގައި ދެމުންދާ ސަބްސިޑީގެ ޚަރަދުވެސް ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގެ ތެލުގެ އަގު ބޮޑުވުމުގެ ސަބަބުން މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ބޮޑު ތަނުން އިތުރުވެފައި. މިގޮތުން ޖުމްލަ ސަބްސިޑީގެ ގޮތުގައި މި އަހަރުގެ ނިޔަލަށް 3.8 ބިލިއަން ރުފިޔާ ޚަރަދުވާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، މާލީ އިދާރާތަކުގެ ތެރޭގެ ފޯކާސްޓްތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަ އަހަރު ތެލުގެ އަގު އަދި ދަށްވާނެ ކަމަށް ވެސް އިދާރާތަކުން އަންދާޒާކުރޭ. އެހެންކަމުން، 2027 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތުން ފިއުލް ސަބްސިޑީއަށް ޚަރަދުކުރާނީ 3.2 ބިލިއަން ދަށްކޮށްލެވޭނެ ކަމަށް ބެލެވޭ. އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު، އިޤްތިޞާދީ ފުރުޞަތުތައް: 2026 ވަނަ އަހަރު ދިމާވި ދަތިތަކާ އެކު ވެސް ސަރުކާރުގެ މަސްރަފު ހުރި ބޭސްގެ ނިޒާމުގެ އެފިޝަންސީ ވަރުގަދަކޮށް، ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ ބޭސް ފުޅާކޮށްގެން. މިގޮތުން ތެރޭގެ ބަޖެޓުވާ މިންވަރު ކުޑަކޮށް، އިތުރުކުރިޔަސް ކޮމްޕްލަޔަންސް ވެސް ބިލިއަން ކުރިއަށް ގެންދަވާ ސިޔާސަތުތަކުގެ ފިސްކަލް ކޮންސޮލިޑޭޝަން ކަނޑައެޅުމަށް މި ދަނީ މަސައްކަތްކުރަމުން. ހަމަހަމަކަމާއި ދިރިއުޅުމުގެ ޖީޑީޕީ ކުރިއަރާފައިވާ ގައުމުތަކުން ވަޒީފާ ދިނުމާއި، ބާރުލުން ރައްކާތެރިކަމާއި ދަރަނިތަކުގެ ޚިދުމަތް ބޭރުލުމުގެ ސިޔާސީ ދާއިރާތަކާއި، ތަޢުލީމާއި ރޮނގު ހަމަޖައްސަވާ ފުލުހުން ސިޔާސަތުތައް ގެނެސްގެން މި ދަނީ ކުރިއަށް. އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު، އިޤްތިޞާދީ ފުރުޞަތުތައް؛ މި ހުރިހާ ގޮތްގޮތުންނެވެ އެކު ވެސް ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދުގެ ނިސްބަތުން ބަލާއިރު ފެނުނު މި ހިނގާ 2026 ވަނަ އަހަރު މި ސަރުކާރުން ހާސިލުކުރި އެއް ފާހަގަކުރެވޭ ކާމިޔާބީއަކީ ސަޕްލައިޗެއިން ބޭޖޭތަކަށް ސަޕްލައިޗެއިން، ބޭޖޭތަކަށް ހާސިލުކުރުން ބޭރުގެ އިތުރު ދިމާވެފައި ދަތުރުގެ ޚަރަދުތައް ތަފާތުކުރުން. އަދި! މާތްالله ގެ ރަހުމަތް އެކު އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އެ ބަދަލު ހާސިލުކުރެވެން މިސާލާ ދިމާވާނެތީން ދަތުރުކުރެވުން. ކުރިޔަކު ދެކެންނުވާ ނަމަ މި ހިނގާ 2026 ވަނަ އަހަރުވެ ބޭރު ދަތުރުކުރުމަށް ދައުލަތަށް، ދުނިޔޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގައި ހިނގަމުންދާ ހަނގުރާމަތަކުގެ މާލީ އަދި އިޤްތިޞާދީ ފޮނުވުމުގެ ޖަރީމާތަކުން ދަރަނިވެރިކަން އާއްމު ކުރިއެރުމެއް ނުވި އަސަރެއް. ދެން އަޅުގަނޑު އަލީގައި މި ބޮޑުވެގެން ދިމާވާ ބޭނުންތައް، ކުރިއަށް އޮތް 2027 ވަނަ އަހަރަށް އެކުލެވިގެންވާ ބަޖެޓުގެ ތަފްސީލުތަކެއް. 2027 ވަނަ އަހަރަށް އަދި މާލީ ސްޓޭޓްމަންޓު ފިސްކަލް ސިޔާސަތުތައް ބައްޓަން ކުރެވިފައިވަނީ ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުމަށް ހަމަ ޖެހިފައި، ފިސްކަލް ހާލަތުން ފުރުޞަތު ބަލައި ވިސްނާފައި ވާނެ. މިގޮތުން ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދުން ނަމަވެސް ހިނގާ އަހަރު ކުރިއަރާނެ އޮތް އަހަރު ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދަރުމަ ހުރިހާ ކަމެއް ބަދަލުގެނެސްދެވުމަށް މާލީ އިދާރާތަކުން ދާނީ 3.4%ގައި. 2025 ވަނަ އަހަރު ކުރީގެ އިޤްތިޞާދީ

ދުވެލި 6.3%ގައި ހުރި އިރު، 2026 ވަނަ އަހަރު މި އަދަދު އަޅުގަނޑުމެން ލަފާކުރީ 5.3%ގައި ހުންނާނެ ކަމަށް. މި އަހަރު ކުރިމަތިވާންޖެހުނު އިގްތިސާދީ ގޮންޖެހުންތަކުގެ ސަބަބުން މި ގައުމުގެ އިގްތިސާދީ ދުވެލި ބޮޑުމިނުން ދަށްވެ، 2026 ވަނަ އަހަރުގެ އިގްތިސާދީ ދުވެލި ހުންނާނެ ކަމަށް ލަފާކުރެވިފައިވަނީ 0.6%އާއި 1.8%އާ ދެމެދުގައި. އެހެންނަމަވެސް، ހަނގުރާމައިގެ ކުރީގެ ހާލަތަށް ރުޖޫޢުވެ، 2027 ވަނަ އަހަރު އިގްތިސާދީ ދުވެލި 3.9%އާއި 6.8%އާ ދެމެދުގެ ހަލުވި މިންވަރެއްގައި ކުރިއަރައިގެންދާނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭ. އަދި އަންނަ އަހަރު ރާއްޖޭގެ އިންފްލޭޝަނުގެ ރޭޓު 1.0%ގައި ހުންނާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ މި ހިނގާ 2026 ވަނަ އަހަރު ނިމޭ އިރު ރާއްޖެއަށް 2.17 މިލިއަން ފަތުރުވެރިން ޒިޔާރަތްކޮށްފާނެ، ބެޑްނައިޓްސްގެ ގޮތުގައި 13.9 މިލިއަންގައި ހުންނާނެ؛ ބެޑް ނައިޓްސް 13.9 މިލިއަންގައި ހުންނާނެ ކަމަށް މިހާރު ބެލެވޭ. 2027 ވަނަ އަހަރަކީ ފަތުރުވެރިކަމަށް މުހިންމު އަހަރެއް. އެ އަހަރު ރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ފަތުރުވެރިންގެ އަދަދު 2.28އާއި 2.5 މިލިއަނާ ދެމެދުގެ މިންވަރަކަށް ކުރިއަރައި، ރާއްޖޭގައި ހޭދަކުރާ ބެޑް ނައިޓްސް 14.5 މިލިއަނަށް އިތުރުވެގެންދާނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭ. ދައުލަތުގެ ރަސްމީ ރިޒާވަށް ބަލާ އިރު 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް 817.7 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު ހުންނާނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭ. އަދި 2027 ވަނަ އަހަރު ރިޒާވު ހުންނާނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވިފައިވަނީ 907.2 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރުގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ 2027 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ ބަޖެޓުގެ އިސް އަމާޒަކީ 2040 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ކުރިއަރާފައިވާ ގައުމަކަށް ވާސިލުވުމަށް ޓަކައި ތަންފީޛުކުރަންޖެހޭ ސިޔާސަތުތަކުގެ ބިންގާ އެޅުމާ އެކު، މެކްރޯ އިކޮނޮމިކް ސްޓެބިލިޓީ ދަމަހައްޓައި، ފިސްކަލް އަދި ދަރަނީގެ ދެމެހެއްޓެނިވިކަން ކަށަވަރުކުރުން. މި އަމާޒަށް ވާސިލުވުމަށް ޓަކައި ތަރައްޤީގެ ސާފު މިސްރާބެއް ކަނޑައަޅައިދޭ 2040ގައި ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ކުރިއަރާފައިވާ ގައުމަކަށްވުމުގެ ތަސައްވުރާ އެކު ތައްޔާރުކުރެވޭ ގައުމީ ތަރައްޤީގެ ޕްލޭން، ގައުމީ ތަރައްޤީގެ ޕްލޭން ދަރުން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަމުން ތަރުތީބުކުރަމުން. ރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދު ހަމަޖެހުމުން ގެންގޮސް، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔާ ދެމެހެއްޓެނިވި މަގަކަށް ރުޖޫޢުކުރުވުމުގެ ޕޮލިސީ ރިފޯމްތަކުގެ ކުރިއެރުވުމުން އިންވެސްޓްމަންޓުތަކާއި އިގްތިސާދު ވަރުގަދަކުރުމާ ބަންޑާރަ މާލީ ތަނަވަސްކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީ މި ދަރަނީގެ ޕްރެޝަރު އެއް މުހިންމު އަސާސް. މިގޮތުން ދައުލަތަށް ލިބޭ އާމްދަނީ ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި އިތުރުކުރުމާއި، ދައުލަތުގެ އިންވެސްޓްމަންޓު ޚަރަދުތައް ރާވާލުމާއި، ސަބްސިޑީ ރިފޯމްކުރުން ހިމެނޭ ގޮތަށް ފިސްކަލް ރިފޯމްތައް ގެންނަން އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ އިސްލާހު ދަންނަވާލުން އަމާޒުތަކަށް ވާސިލުވުމަށް ޓަކައި 2027 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ މި އިޤްތިޞާދީ މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅާފައިވާ ޖުމްލަ ފަރާތުން ބަޖެޓު ބިލިއަން ހަމަ ސަބަބާ ހަމަ ފަރާތުން ސަރުކާރަށް ލިބޭ ބަޖެޓު. މިއީ 2026 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓަށް ވުރެ 4.5 ބިލިއަން ރުފިޔާ ދަށް އަދަދެއް. މި ބަޖެޓުގެ ޚަރަދުން

ދައުލަތުގެ ޖުމުލަ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހިނގާނީ 52.6 ބިލިއަން ރުފިޔާ ރުފިޔާ. އެއީ ހިންގުމުގެ ޚަރަދު ނުވަތަ ރިކަރަންޓް ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި 42.7 ބިލިއަން ރުފިޔާ. އަދި ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫއުތަކާއި އިންވެސްޓްމަންޓުތައް ހިމެނޭ ކެޕިޓަލް ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި 9.9 ބިލިއަން ރުފިޔާ. މީގެ ތެރޭގައި ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫއުތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބަޖެޓުގައި ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ 8.2 ބިލިއަން ރުފިޔާ ހިމެނޭ. 2027 ވަނަ އަހަރު އާމްދަނީއާއި ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި 43.2 ބިލިއަން ރުފިޔާ ދައުލަތަށް ލިބޭނެ ކަމަށް ބަޖެޓުގައި އަންދާޒާކުރެވިފައި ވޭ. މިއީ 2026 ވަނަ އަހަރާ އަޅައިބަލާއިރު 1.4 ބިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރު އަދަދެއް. އަދި މެދު ރާސްތާގައި ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިތުރުވަމުންދާނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭ އިރު، 2028 ވަނަ އަހަރު 46.6 ބިލިއަން ރުފިޔާ އަދި 2029 ވަނަ އަހަރު 49.7 ބިލިއަން ރުފިޔާ ލިބޭނެ ކަމަށް ލަފާކުރެވޭ. އަދި މި އަންނަ އަހަރުތަކުގައި އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމުގެ ގޮތުން ދައުލަތުން ނަގާ އެއްވެސް ޓެކްސެއް މަތިންކުރުމަކަށް ވަނީ ނިންމައިފައި. އާގެ ބަދަލުގައި ދައުލަތުގެ ޓެކްސްގެ ނިޒާމު އެފިޝަންޓްކޮށް، މިހާރު ހުރި ލޫޕްހޯލްސްތައް ބަންދުކޮށް، ބޭރުގެ ގާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް އަމަލުކުރާ މިންވަރު އިތުރުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރެވޭނެ. މިގޮތުން މި އަހަރު ތަޢާރުފުކުރެވުނު ޑިޖިޓަލް ގެސްޓް އިންފޯމޭޝަން ސިސްޓަމްގެ ބޭނުން އިތުރަށް ފުޅާކޮށް، އިންޓަރނޭޝަނަލް ބެސްޓްޕްރެކްޓިސްގެ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށް ބޭރުގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް ޖަހާނީ އިންސެންޓިވް ނިޒާމު ތަޢާރުފުކުރުމަށް ވަނީ ރާވާފައި. މި ޕްރޮގްރާމްގެ ސަބަބުން އިދާރީ ގޮތުން އާމްދަނީ ބެލެހެއްޓުން ހަރުދަނާވާ، ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ ބިލުގެ ފައިސާ [illegible] ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިގެންދާނެ. މީގެ އިތުރުން އާމްދަނީގެ ސިޔާސަތުތަކެއް ތަންފީޒުކުރުން އިދާރީ ހަރުދަނާކުރުމުގެ ކަލެކްޝަން [illegible] [illegible]

[illegible] 2040 ވަނަ އަހަރުގެ [illegible] 2027 ވަނަ އަހަރު [illegible]

މި މަގުސަދު ހާސިލުކުރުމަށް ޓަކައި 2027 ވަނަ އަހަރަކީ "ވިޒިޓް މޯލްޑިވްސް" އިދާރާއެއް ގޮތުގައި ވަނީ ކަނޑައަޅާފައި. އެގޮތުން އަންނަ އަހަރު ރާއްޖެއަށް ގާތްގަނޑަކަށް 2.28 މިލިއަން ފަތުރުވެރިން ޒިޔާރަތްކުރާނެ ކަމަށް ލަފާކުރެވޭ އިރު، "ވިޒިޓް މޯލްޑިވްސް" އިދާރާގެ ހަރަކާތްތަކާ ގުޅިގެން އިތުރު ދެ ލައްކައަށް ވުރެ ގިނަ ފަތުރުވެރިން ޒިޔާރަތްކުރަން ގެންނެވި، ޖުމްލަ 2.5 މިލިއަން ފަތުރުވެރިންގެ އަދަދަށް ވާސިލުވުމަށް ވަނީ ރޭވިފައި. މި އަދަދަށް ވާސިލުވެވޭނީ ސަރުކާރާއި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާއަތާ ގުޅިގެން ކުރާ މަސައްކަތުން. އެގޮތުން ފަތުރުވެރިކަމާ ބެހޭ ވުޒާރާއި، ވިޒިޓް މޯލްޑިވްސް ކޯޕަރޭޝަނާއި އެއަރލައިންތަކުގެ އިތުރުން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ހިއްސާދާރުން ފަދަ ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ރާއްޖެ އިސްތިހާރުކުރުން ވަރުގަދަކޮށް، ފަތުރުވެރިކަމުގެ އޮފް ޕީކް ސީޒަންގައި ވެސް ގިނަ ފަތުރުވެރިން ގެނައުމަށާއި، ޓޫރިޒަމް އިތުރުކުރުމަށް މަސައްކަތްތަކެއް ދަނީ ކުރަމުން. އިންޑިއާ، ރަޝިއާ، ޗައިނާއިން؛ ދުނިޔޭގެ މުހިންމު ބާޒާރުތައް، ބަދަލު މުޖުތަމަޢުގެ ބިނާވެފައި ޓޫރިޒަމަކީ މި ސަރުކާރުން އަބަދު ވެސް އަހައްމިއްޔަތުކަން ދޭ ކަމެއް. ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން އެކަށައި ވަގުތު ހަރަކާތް، ހިންގަމުންދާ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ފަރާތްތަކުގެ ކަންތައް ފަސޭހަކުރުމަށް ފަތުރުވެރިކަމާ ގުޅުން ހުރި ތަރައްގީކުރުމަށް ބަޖެޓުގައި ވަނީ ހިމަނާފައި. ގައުމީ ތަރައްގީއާ ދެމެހެއްޓެނިވި މުސްތަގްބަލެއް ބިނާކުރުމަށް ބަޖެޓުގައި އަންނަ އަހަރު ބޮޑު ބަޔަކަށް ހަރަދުކުރެވޭނީ ތަރައްގީގެ މަޝްރޫއުތަކަށް. މިގޮތުން ތަރައްގީގެ މަޝްރޫއުތަކާއި، ހައުސިންގ ބިމާބެހޭ ތަރައްގީކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކާ "ހައުސިންގ ފޯ އޯލް" ގެ ޕްރޮގްރާމް މި ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވޭ. ތަރައްގީގެ މަޝްރޫއުތަކާއި ހައުސިންގ ބަޖެޓުން ތަރައްގީކުރުމުގައި ހަރަދުކުރާ މަސައްކަތަށް ފުރުސަތު ދޭނެ. މިގޮތުން މަޝްރޫއުތަކުގެ ސިޔާސަތު ބަޖެޓު އިތުރު، 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އިތުރު އެގާރަ ހާސް ހައުސިންގ ޔުނިޓް ގާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދާނެ. އަދި މިހާރު ޢިމާރާތްކުރަމުންދާ ފްލެޓްތަކުގެ މަސައްކަތް ނިންމާ، ފުރިހަމަ އިސްކާނު ޔުނިޓް ހަވާލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާނެ. މިގޮތުން އިމާރާތްކުރުމަށް އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވޭ. މީގެ ތެރޭގައި ފުރަތަމަ ފަސޭހަކަމާއެކު ހައުސިންގ ސްކީމްތަކުން ފައިދާ ދިނުމަށް ޓަކައި ހިމަނާފައިވާ ބަޖެޓު ބަޔާން ކުރެވިފައި ވޭ. އަދި ހައުސިންގ މާލީ ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ސަރުކާރުން ބަޖެޓު ހިމަނާފައިވާ ފުރުސަތުތައް ވެސް ހިމެނެއެވެ. ސަރުކާރުން ރޭވިފައިވާ ހަރަކާތްތަކުގެ ތެރޭގައި ދަތުރުފަތުރު ފަސޭހަކުރުމަށް ޓަކައި އެކި ރަށްރަށުގައި ބަނދަރުތައް ތަރައްގީކުރުމާއި، ރަށްރަށުގެ ކަރަންޓާއި ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ނިޒާމްތައް ވެސް އިތުރަށް ތަރައްގީކުރުމަށް ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވޭ. 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިގެން ކުރި އެންމެ ބޮޑު މަޝްރޫއު ފޮނުވާ

އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓުގެ އާ ޓާމިނަލް ނިންމައި އޮޕަރޭޝަނަލް ގެނައުން. މިކަމުގެ ފައިދާ އިގްތިޞާދަށް މިހާރު މިވަނީ ކުރަން ފަށާފައި. އަދި މިއަދު މާލޭ ސަރަހައްދުގައި ހިނގަމުން ދާ އެންމެ [illegible] ބޮޑު އެއް މަޝްރޫޢަކީ ގުޅިފަޅު [illegible] [illegible] [illegible] މަޝްރޫޢު. [illegible] [illegible] މި ބަނދަރު ބަދަލުކުރުމަށް އެކި ސަރުކާރުތަކުން ވާހަކަތައް ދައްކައި މަޝްވަރާތަކެއް ކުރެވިފައި ވީ ނަމަވެސް އޮތީ އެއްވެސް ޢަމަލީ ނަތީޖާއެއް މިހާތަނަށް ނުފެނި. އެހެންނަމަވެސް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒުގެ ހުކޫމަތާ ހަވާލުވުމާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވިޔަފާރި ބަނދަރު ބަދަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް މިހާރު މިވަނީ ޢަމަލީ ސިފައެއް ގެނެސް ފަށާފައި. އަދި މި މަޝްރޫޢު އަންނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު މަހުގެ 11 ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން ނިންމައި ބަނދަރު އޮޕަރޭޝަނަލައިޒްކުރުމަށް ސަރުކާރުން އަމާޒު ހިފާފައިވާ ކަމެއް. މި މަޝްރޫޢާ އެކު ރާއްޖޭގެ [illegible] ލޮޖިސްޓިކްސް [illegible] އާ ހަރުދަނާ [illegible] [illegible] ދާނެ. މި މަޝްރޫޢުގެ ސަބަބުން މާލޭ ވިޔަފާރި ބަނދަރުގައި މިހާރު [illegible] އެންމެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބޮޑު ސަރަހައްދުގައި. [illegible] [illegible] އެންމެ [illegible] އެއް [illegible] [illegible] ބަދަލުގައި ވިޔަފާރި ބަނދަރު ހުޅުވާ އިތުރު [illegible] ސަތޭކަ ހަތްދިހަ ފަސް ޖީޑީޕީގެ [illegible] [illegible]. އަދި މަޝްރޫޢު އެއްކޮށް ނިމިގެންދާ އިރު މިއީ 1.4 ބިލިއަން ޑޮލަރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ބަނދަރަކަށް ވެގެން ދާނެ. މީގެ އިތުރުން މިވަގުތު 9.7 މީޓަރުގެ ފުންމިނުގައި ހުރި މާލޭ ހާބަރުގެ ބަދަލުގައި ގުޅިފަޅުގައި ކޮންޓެއިނަރު ބާތު ސަރަހައްދުގައި 14.6 މީޓަރުގެ ފުންމިން ހުންނާނެ. އެހެންކަމުން، މާ ބޮޑެތި ބޯޓުފަހަރަށް ފަސޭހަކަމާ އެކު ސީދާ ބަނދަރަށް ކައިރިކުރުމުގެ [illegible]. މި ބޮޑު އިންވެސްޓްމަންޓާ އެކު މާލޭގެ ބަނދަރުގެ މިވަގުތު ހުރި އަހަރީ ހާސް ކޮންޓެއިނަރުގެ އަހަރީ ކެޕޭސިޓީ، ވިޔަފާރި ބަނދަރު ހުޅުވާ އިތުރު [illegible] [illegible] ނުވަތަ ހާސް ކޮންޓެއިނަރު [illegible] ޓީއީޔޫ [illegible]. އަދި ފުރަތަމަ ބައިގައި އަހަރަކު 1.28 މިލިއަން ކޮންޓެއިނަރު ހެންޑަލްކުރެވޭ މިންވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 9 ދުވަހާއި 14 ދުވަހުގެ ދިގު [illegible] އެއްގެ 3 ދުވަހަށް ވުރެ ކުރު މުއްދަތަކަށް [illegible]. މިކަމުގެ ސަބަބުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަށްވެ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަދަލުގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވިޔަފާރިވެރިންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މިއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި ގޮތުން މި ވިޔަފާރި ބަނދަރުގެ [illegible]

ހަމަ މާނައެއްގައި ރައްޔިތުންނަށް ހޯދައިދިނުމަށް ބަލައި ސަރުކާރުން އަޅަމުންދާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރެއިން ކުރިއަށް ގެންދާ އެއް މަޝްރޫޢަކީ ގްރޭޓަރ މާލެ ކަނެކްޓިވިޓީ ޕްރޮޖެކްޓް ނުވަތަ ތިލަމާލެ ބްރިޖް އަންނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ނިންމުމުގެ މަސައްކަތެވެ. މި ބްރިޖުން މާލެ، ވިލިމާލެ، ގުޅިފަޅު އަދި ތިލަފުށި އެއްކޮށް ގުޅިގެންދާނެ އިރު، މުޅި ސަރަހައްދުގެ އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތްތަކަށް އާ ދިރުމެއް ލިބިގެން ދާނެ. އަދި ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ބޮޑު ކުރިއެރުމެއް ލިބޭ، މުޅި އުފެއްދުމާއި ވިޔަފާރީގެ ހަރަކާތްތަކަށް އެތައް ފުރުޞަތު އިތުރުވެގެންދާނެ. ސަރުކާރުގެ އަމާޒަކީ އަންނަ 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް މި ބްރިޖްގެ މަސައްކަތް ނިމި، ބޭނުންކުރަން ފެށުމުން. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، އިޤްތިޞާދީ ފުޅާކުރުން؛ މާލެ ސަރަހައްދުތަކާ ވެސް އެއްފަދައިން ރާއްޖޭގެ އެކި ކަނެކްޓިވިޓީތަކުގައި އިޤްތިޞާދީ މަޝްރޫޢުތަކެއް ހިންގުމަށް ސަރުކާރުގެ އަމާޒެވެ. މާލެ ދުތަވައި ރާއްޖޭގައި މުޅިން ދިރިއުޅޭ އެންމެ ބޮޑު އެއް ސިޓީއަކީ، އަދި ސިޓީގެ ޓްރާފިކާއި، އާއްމުގެ ވަގުތީ ޕަބްލިކް ޓްރާންސްޕޯޓް އިތުރު ބޯޓު އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މަޝްރޫޢުތަކާއި ހިންގުމަށް ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވޭ. އެކަމުގެ ސަބަބުން އައްޑޫ ސިޓީގެ އިޤްތިޞާދަށް އާ ދިރުމެއް ލިބިގެން ދާނެ. މީގެ އިތުރުން ރާއްޖޭގެ އަދި ސަރަހައްދުތަކާ ޒޯނުތަކަށް ބަހާލައިގެން ކުދި އަދި މެދުފަންތީގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ހާއްސަ ލުއިތައް ދިނުމުގެ ސިޔާސަތުގެ ދަށުން ފުރަތަމަ ޒޯނެއް ގޮތުގައި ގާއިމުކުރަމުން ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ އައްޑޫގެ އެސް.އެމް.އީ ބިޒްނަސް ފެސިލިޓޭޝަން ޒޯން. އެ ޒޯނުގެ މަސައްކަތަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވޭ. މިކަމުގެ ސަބަބުން އައްޑޫގައި ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތްތަކަށް ލުއިތައް ލިބިގެން ދާނެ. ހަމަމެއާއެކު، ދިވެހި ޒުވާނުންނަށް ވަޒީފާ ހޯދަން ފެންވަރުގެ ބަދަލުގައި ވަޒީފާ އުފެއްދޭ ބަރާބަރަށް ކުރަން ބަހައި އެސް.އެމް.އީ ސްޓާޓްއަޕްތަކަށް ބިންތައް ކުއްޔަށް ދޫކުރުމަށްޓަކައި މި ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވޭ. މިއީ ޒުވާނުންގެ ވިޔަފާރިވެރިކަން ބިނާކުރުމަށް އެދި ވަރަށް މުހިންމު ފިޔަވަޅެއް. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، އިޤްތިޞާދީ ފުޅާކުރުން؛ ކުދި އަދި މެދު ފަންތީގެ ވިޔަފާރިތަކަށް އަދި ފައިސާގެ އެހީތެރިކަން ލިބިގެން ދާނެ. ދިވެހި ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ވިޔަފާރިއެއްގެ ފެށުމުގައި އެންމެ ގިނަ އަހަރުތަކެއް ދުވަސް ގަވާއިދާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުރިއަށް ދިއުމަށް ބާރުލިބޭނެ. އެގޮތުން، ކުދި އަދި މެދުފަންތީގެ ވިޔަފާރިތައް ހިނގައިގެންދާ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ބަލައި ވިޔަފާރިތަކަށް ލުއިދިނުމަށް ޓެކްސް ސިޔާސަތުގައި 1 ޖަނަވަރީ 2027 އިން ފެށިގެން އަމަލުކުރާ ގޮތަށް ޖީ.އެސް.ޓީއަށް ރަޖިސްޓަރީކުރަންޖެހޭ އަހަރީ އާމްދަނީގެ ތްރެޝްހޯލްޑް އެއް މިލިއަން ރުފިޔާއިން 1.5 މިލިއަން ރުފިޔާއަށް ބޮޑުކުރުމަށް ނިންމާފައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މިހާރު ވަނީ އިޢުލާންކުރައްވާފައެވެ. ރާއްޖޭގެ ގުދުރަތީ ވަސީލަތްތައް އެންމެ އުފެދޭ ގޮތަކަށް ބޭނުންކުރުމަށް ހަރުދަނާ އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅުއްވާ ވެސް ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ އަމާޒެވެ. އެގޮތުން ފުރުޞަތުތަކާއި ފުދޭވަރަށް ކުރާ ގަސްތުގައި މި އަހަރުގެ ފުރަތަމައިން އަލަށް ފެށުން ފުރުޞަތުން މި ދަނޑުވެރިކަމާއި ދުވަހުން ދުވަހަށް ގުދުރަތީ ހަމަހަމަކަމާ އެކު ވައިރަސް ހަރަކާތްތަކާ އިރު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ވިޔަފާރިގެ

ހަމަޖެހިގެންދާނެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ އާދެ! ދެން އޮތީ ޒަމާނާ އެއްވަރަށް ދިވެހި ދައުލަތް ޑިޖިޓަލައިޒްކުރުމުގެ ބައި. ރައްޔިތުންނަށް ދޭ ޚިދުމަތްތައް ހަލުވިކުރުމަށް ޓެކްނޮލޮޖީ ބޭނުންކޮށް ނިޒާމްތައް ދުރުވިސްނައިގެން ގޮތަށް ޓެކްނޮލޮޖީގެ އެހީގައި ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުގެ ހިދުމަތް ބަދަލުކުރުމަށް ޑިޖިޓަލް 2.0ގެ މަޝްރޫޢު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފެށި. މުޅިއަހަރު މުއައްސަސާގެ ވަރަށް މުހިންމު ބަދަލުތަކެއް. މި ބަދަލުތަކުގެ ދަށުން ވަޒީފާ ސަރވިސްތަކުން ދޭ ހިދުމަތް ޑިޖިޓަލައިޒްކުރުމުގެ އިތުރަށް ގައުމުގެ ޑިޖިޓަލް ރައްޔިތުންގެ ކަރުދާސްތައް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖާގަ ގާއިމުކުރުމާ ނޭޝަނަލް ސްޓޯރޭޖް ޖީޖީ ސަރވަރު ގައިޑުލައިނުތަކާ މި ބަދަލުގެ ވަނީ ހިމަނާފައި. އަދި މި ނިމުމަކަށް ފުރަތަމަ ސަރުކާރަށް ދިރާސާކޮށްގެން ޖަމާއީ ސިސްޓަމްތަކުން ނަގާ ސަރުކާރުގެ ޑިޖިޓަލް ސިސްޓަމް ސިޔާސަތު ދެމެހެއްޓުމަށް ކުރިއަށް ކާޑު ބަޔާންކުރެވިގެންދާނެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ "މޯލްޑިވްސް ވިޝަން ފޯ ފިއުޗަރ ފުރިހަމަ" މަޝްރޫޢިއްޔާ 2040 ވަނަ އަހަރާއި ހަމައަށް ދާ އިރު ދިވެހިރާއްޖެއަކީ ތަރައްޤީވެފައިވާ ގައުމަކަށް ހެދުމަށް ކުރާ އެންމެހާ ދަތުރުކުރުމަށް އެއް މުހިންމު ފިޔަވަޅެއް. ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ އުފެއްދުންތެރިކަން އާ ހަރަކާތްތަކެއް ގެންދިޔުމުގެ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖެ މި އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ސަރަހައްދުގެ ދަރުމަވަންތަ އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމާ، އިޤްތިޞާދު ތަނަވަސްކުރުމާ، އިސްތިރާތީޖީ ހަކަތައިގެ ދާއިރާއިން ބޭރުގެ ވަޒީފާތަކާއި ބިނާކުރާނެ ދިރިއުޅުމުގެ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމަށް ޙުކޫމަތުން ކުރަމުންގެންދަނީ. މި ވިޝަން 2040 ދިރާސީ ރައްޔިތުންނަށް ހުރި ވަރަށް ބޮޑު ފުރުޞަތުތަކުގެ ޒަމާނީ ތަރައްޤީ. އަދި މި ވިޝަން ރައްޔިތުންނަކީ އަސާސީ އަދި ތަރައްޤީގެ ސިޔާސަތުތަކާއި ބިނާކުރެވިފައިވާ ޕްލޭނެއް. މި ވިޝަނާއި ގުޅިގެން ދެކޭ މިއަދު ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުން ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަށް ރާވާފައިވާ ކަންކަމެވެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ މި ސަރުކާރުން އަބަދު ވެސް މުހިންމުކަމެއް ގޮތުގައި ދެކެނީ ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ހައްޤުތައް. މި ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ކަށަވަރުކޮށް އަދި ގާއިމު ކުރުމަށްޓަކައި ފުރަތަމަ ބާރުވެރިކަމެވެ. ރައްޔިތުންގެ ޖަމާޢަތު އެންމެ ބޮޑު ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުތަކުގެ ދަރުމަވަންތަކަން. މި ދަރުމަވަންތަ ގާއިމު ނިޒާމު ދިނުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަނީ. މުޖުތަމަޢުގެ ސިއްހީ ބެލުމަށް އަދި ދަރުމަވަންތަ ކުރަމުންދާ ސަރުކާރުގެ ޢާންމު ރައްޔިތުންނަށް ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅުތައް ގާއިމު ކުރެވިފައިވާ. މިކަމަށް ގާއިމު ކުރެވޭނީ 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވާނެ. މި މަޝްރޫޢުން މާލީ ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުތަކުން ވަރަށް ބޮޑު ގެއްލުންތައް. އަދި ބިން ޢާއްމު، އެ ބިމުގައި ގެދޮރު ބިނާކުރާނެ މާލީ ފައިސާގެ ނުވަތަ ރައްޔިތުންނަށް، ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށް ބިނާކުރުމުގެ އިން ޤަވާއިދު. މިގޮތުން އަހަރު އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށް ކުރުވޭ އަދަދުގެ ބޮޑުކަމުގައި އަހަރު ގެދޮރު ގަޑުބުރު އަދި އިމާރާތްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާއަކާއި ރައްޔިތުން ހޯދު ސިޔާސަތުގެ އިސްލާހުތަކާއި އަދި ޕަބްލިކް ފައިނޭންސް ގެދޮރުގައި ދަރުމަވަންތަ ރަސް ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާ ވާނެ. މިއީ ދިރިއުޅުމުގެ އަދިވެސް ބޭނުންތެރިކަމުގެ ރައްޔިތުން ގެދޮރު ހަމަކުރުމަށް ހަމަ ދިރިއުޅެމުންދާ ސިޔާސަތު. ހަމައެކަނި ރަސްމީ ޙަޤީޤީ ދަރުމަވަންތަކަމާއި ޤާނޫނު ހަމަޖައްސާ ޖަމާޢަތްތަކާއި ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންތަކެއް، ފިރިހެނުންނާއި ދަރިންނަށް ހަމައެކަނި ހަމަޖެހިގެން އަރިހުގައި، ދެކުނުމަށް ގެ ބޭސްފަރުވާ ދީ ދަރުމަވަންތަކަމުގެ ހަރުދަނާކަމާ ރައްޔިތުންނަށް ދޭން ހަމަޖެހިގެން ހަމައެކަނި އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވާނެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް،

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ ފާގަތި ގައުމެއް ބިނާކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހުނަރާއި އިލްމު އުނގަންނައިދިނުމަށް ތަކައި ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ދެ ފުރުޞަތު ހަރަދުގެ ތަޢުލީމާއި ލިބޭނެ ގޮތް ހަމަޖައްސައިދިނުމަކީ ބޭނުންތެރިކަމެވެ. މި މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރުމަށް އެކިއެކި ފެންވަރުގެ ގޮތުން މި ބަޖެޓުގައި ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ތަރައްޤީއަށް ތަޢުލީމީ ޚިދުމަތްތަކާއި ބިނާކުރާ މަޝްރޫޢުތަކަށް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ވަނީ ހަމަޖެހިފައި. މިގޮތުން ކުރިއަށްއޮތް ތިން އަހަރު، މަތީ-ތަޢުލީމު ދިނުމަށް ކޮލިޖުތައް ފުޅާކުރުމާއި އިތުރުން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ، ތަޢުލީމުދޭ ބޭނުންވާ ވަޒީފާތަކާއި ގުޅިގެން ހިނގާ. ހަމަހަމަކުރުމުގެ ސަބަބުން ކާރުގެ ކުއްޖެ ވަނީ މަސައްކަތްކުރާ ހުނަރުވެރިން ބޭނުންވާ ދާއިރާތަކުން ތަމްރީނުކުރުމުގެ ތަރުތީބެއް ހަމަޖައްސައި، ތަޢުލީމީ ނިޒާމަށް ބޭނުންވާ ޚަރަދުތައް ދިނުމަށް ހޭދަކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ބަޖެޓުން ކަނޑައަޅައިފައިވަނީ ތަޢުލީމީ ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ޙާޞިލުކުރާ ޚަރަދުތަކެވެ. އެގޮތުން ސްކޫލްތަކުގެ ތަރައްޤީއަށް އިންތިޒާމުކޮށް ބާކީ އޮތް ސްކޫލްތަކަށް ތަރުތީބުކޮށް، ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގެ ވަނީ ބަޖެޓް ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދުތަކާއި، ހަމަހަމަކުރުމުގެ އިތުރު ހިދުމަތްތަކާއި، ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ޚަރަދުތައް ވަނީ ހިމަނާފައި. ހަމަހަމަކުރުމަށް މި ބަޖެޓުގައި ހިނގާ އަހަރު ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުންވާ ޚަރަދު ތަޢުލީމީ ޚިދުމަތްތަކަށް ގޮތުގައި ހިމަނާފައިވާ 136.3 މިލިއަން ޑޮލަރު، ކުރީ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާ ޚަރަދުތަކުގެ ތެރެއިން ފުރުޞަތު ދޭ ކަމުގެ ތަރުތީބު ދީގެން، އެއީ މިލިއަން ޑޮލަރު ފަދަ ޚަރަދުތަކެއް ވާނީ 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައެވެ.

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ ދަރިވަރުންގެ ތަޢުލީމީ ޚަރަދުތަކާއި ގައުމުގެ މުސްތަޤްބަލަށް ޖަހާއި ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުމަށް ސިއްޙީ ހިދުމަތްތަކަށް ކަނަޑައަޅާފައިވާ ޚަރަދުތަކުގެ ބޭނުންކުރެވިފައެވެ. މިގޮތުން 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ސިއްޙީ ހިދުމަތްތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭ 10.2 ބިލިއަން ރުފިޔާ ހިމަނާފައި ވޭ. ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ސަރަޙައްދުތަކުގައި ވެސް ފެންވަރު ރަނގަޅު ސިއްޙީ ހިދުމަތްތަކާއި ނިޒާމް 2027 ވަނަ އަހަރުގައި ބޭނުން ކުރުމަށް ދެވިފައި ވޭ. އެގޮތުން ސިއްޙީ ހިދުމަތްތަކުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުމަށް ޖަހާއި ބޭސްފަރުވާ ފެންވަރުގެ ޓްރެއިނިންގ ބާރުއެޅުމަށް، އެ ފެންވަރުތައް ދަށުވެފައިވާ ޓްރެއިނިންގ ބޭސްފަރުވާ ބާރުއެޅުމަށް ސިއްޙީ ހިދުމަތްތަކާއި ހަމަހަމަ ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އަހަރު ވަނީ ނިންމާފައި. މިކަމުގެ ސަބަބުން ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަޙައްދުތަކުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ދާއިރާ ފެންވަރުގެ ފަރުވާ ދިނުމަށް ސިއްޙީ ހިދުމަތްތަކަށް އިތުރު ފެންވަރު ރަނގަޅު ކުރާނެ ޓްރެއިނިންގތައް ބާރުއެޅުމަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެއެވެ. މިގޮތުން ރަށްރަށުގެ ސިއްޙީ ހިދުމަތްތަކަށް ބޭސްފަރުވާ ދިނުމަށް ބޭނުންވާ ފަހިކުރުމަށް ހަރުދަނާކޮށް ތަޢުލީމީ ސިއްޙީ ޚިދުމަތްތަކުގެ ޙިއްޞާއެއް އިތުރުކުރުމަށް ވަނީ ނިންމާފައި ވޭ. ދާއިރާ ސަޕޯޓްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހުނަރު ހޯދުމަށް ދަރިވަރުން، ސިއްޙީ ހިދުމަތްތަކަށް ކުރާ ޚަރަދަކީ އަދި ސިއްޙީ ހިދުމަތްތަކަށް ވެސް ކުރާ މަސައްކަތްތަކެވެ. މިގޮތުން ސިއްޙީ މަސައްކަތް ފެށުމަށް ވަނީ ނިންމާފައި.

ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަޙައްދުތަކުގައި ޓެކްނިކަލް އޮފިސަރުން، ސިސްޓަމް ސޮފްޓްވެއަރ، އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ، އެމް.ޑީ.އާރް.އޭ، ދަރަޖައިގެ ފަރުވާ އަދި ކަރުނަ ދަމާލުގެ ބޭނުންތަކާއި، އަންހެނުންގެ ބޭނުންތަކާއި، ވިހެއުމާއި، ދަރިމަދުވުމާ ގުޅޭ ހިދުމަތްތަކުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުމަށް ވެސް ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވޭ. އަދި އެހެނިހެން ސިއްޙީ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ހިދުމަތްތަކުގެ ފެންވަރު ވެސް މަސައްކަތްކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަނޑައަޅާފައެވެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ ހިޔާވަހިކަމާއި ބިނާކުރުމަށް ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު އަދި ހިމަނާފައިވޭ

ދެމެހެއްޓުމަކީ މި ސަރުކާރުން އަބަދު ވެސް އެންމެ ބޮޑު އަހައްމިއްޔަތުކަމެއް ދޭ ދާއިރާ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚާއްސަ ރައްޔިތުންނަކީ ވެސް ދިރިއުޅުމުގެ އެންމެހައި ކަންކަމުގައި ހަމަހަމަ ފުރުޞަތުތަކެއް ފަހިކޮށްދިނުމަކީ ސަރުކާރުގެ މުހިންމު އަމާޒެއް. އެގޮތުން ރާއްޖޭގައި ނާޖެހު އާބާދީއަށް ބަރުވެރިކުރުމަށް ބަޔަކު ޝާމިލު މުޖުތަމަޢެއް ބިނާކުރުމުގެ ގައުމީ މަޝްރޫޢެއް ފެށުން މި ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވޭ. މި މަޝްރޫޢުގެ މަޤްޞަދަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢުގައި އުޅޭ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް އެއްވެސް ތަފާތުކުރުމެއް ނެތި [illegible] ބާރުލާ ޚިދުމަތްތަކާ [illegible] ފުރުޞަތު ފަހިކޮށްދިނުން. މިގޮތުން އެ ފަރާތްތަކަށް ވަޒީފާއާއި، ސިނާޢަތްތަކާއި، ހުނަރު [illegible] [illegible] [illegible] އިންކްލޫސިވް އަދި އެކްސެސިބަލްކުރުމަށް ހާއްސަ އިސްކަމެއް ބަޖެޓުގައި ދީފައި ވޭ. މީގެ އިތުރުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒުގެ ވަޢުދުފުޅާ އެއްގޮތަށް ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ފަރާތްތަކަށް ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުތަކެއް ސަރުކާރާއި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުގެ [illegible] އުފެއްދުން. މިއީ އެ ފަރާތްތަކަށް އިޖްތިމާޢީ ގޮތުން، އެ ފަރާތްތަކަށް އިޖްތިމާޢީ ގޮތުން ބާރުވެރިކަން އަދި އިގްތިސާދީ ގޮތުން ފުދުންތެރިކަން ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ ފުރުޞަތެއް. ހަމަހަމަކަމާއި، މުޖުތަމަޢުގެ ހަމަހަމަކަން ގާއިމުކުރުން، ސިޔާސަތުތަކުގެ ތަންފީޒުކުރުމުގައި ޖެންޑަރ އިކުއަލިޓީއަށް ދޭ އިސްކަން އިތުރުކުރުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިކުއަލިޓީއަށް ސޯޝަލް އިންކްލޫޝަން ނުވަތަ ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މީގެ އިތުރުން [illegible] މަސްތުވާތަކެތީގެ ޝިކާރައަކަށް ވެފައިވާ ޖަވާނުން އަލުން ތަރުބިއްޔަތުކޮށް، ވަޒީފާއާއި އަދި އާއިލީ ދިރިއުޅުމުގެ ތެރެއަށް ގެނައުމަށް މި ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑު [illegible] [illegible]. އިޖްތިމާޢީ ރިޢާޔަތް، އިޖްތިމާޢީ ހިމާޔަތް؛ މި ގައުމުގެ އުންމީދު ވަރުގަދަ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒުވާނުންނާ [illegible]. އެހެންކަމުން، ދިރާސީ ރިޕޯޓި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "900" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] އިންޝާ އައްލާހު" [illegible] ވޭ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ގާއިމުކުރުމުގެ މަޝްރޫޢުތައް ކުރިއަށްދާނެ. މިކަންކަމުގެ ސަބަބުން ދިވެހި ދަރިންނަށް އިސްލާމީ ތަޢުލީމު ފަސޭހައިން ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު ފަހިވެ، ދީނީ ރޫހު އާލާވާނެކަމީ ޝައްކެއް ވެސް ނެތް ކަމެއް. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، އިޤްތިޞާދީ ފުރުޞަތުން؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންމެ ރަށެއްގައި ވެސް ދުވެލި ހުރުމާއި ފުރިހަމަ ސިއްޙީ ބޭސްފަރުވާ ދިރިއުޅުމުގެ ފުރުޞަތު ފަހިކޮށްދިނުމަކީ ސަރުކާރުގެ އަމާޒު. މި އަމާޒަށް ވާސިލުވުމަށް ޖަހާފައި ހަމައެކަނި އެކި ކަސްރަތުކަމާއި ކުރިވެރިކަމާއި ބައިވެރިވެ، ޒާތީގޮތުން ރައްޔިތުންނާ އެކު ހިތްވަރުދޭ ވަގުތުތަކުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ރައްޔިތުންގެ ހުރިހާ ސަރަހައްދުތަކުގައި ފުޓްބޯޅަ އެނގޭ ދެކުނުގެ ސްޓޭޑިއަމް ގާއިމުކުރެވޭ، އަދި ރިޔާސީ ސިޔާސަތުގެ ބޭނުންތަކުން ބޮޑެތި ޕްރޮޖެކްޓްތައް ހިންގުމަށް ފެށޭނެ. މިގޮތް

އިތުރުން ޖަވާންނަށް ކުޅިވަރުން ކުރިއަރައިގެން ޒުވާނުންގެ ކުރިއެރުމުގައި، ދަރު ފުރުސަތުތަކެއް ހަމަޖެހޭނެ ފުރުޞަތުތަކެވެ، އަދި ދާއިރާތަކުން ކުޅިވަރުގެ ކުރިއެރުމަށް ވެސް ސަރުކާރުން ނަގާނެ އިސްކަންދޭނެ ކަމެއް. މިކަން ހާސިލުކުރުމަށް ބަޖެޓް

ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި އަދުލު ޖަމާއަތް ސްޕޯޓްސް ޕްރޮގްރާމްތަކާ މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ގާއިމުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވެސް އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވާނެ. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، ޝަރުޢީ ދާއިރާ؛ ތިލަފުށީގެ ވަށައިގެން ވާ މުޅި ތަރައްގީކުރުމުގެ

ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް، ގައުމަށް ތަރައްގީ ލިބޭ އަތޮޅު ފެހިކަމުގެ ތަރައްގީ ދިރާސާކުރުމާ، ފޯރާ ޤައުމުގެ ހިތް ޖެހޭނެ. ދިވެހި ރައްޔިތުން ބޭނުންކުރާ "ވަޒީފާ ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު" ކުރިއަށް ވެސް ފުދޭ

ދާއިރާއެއްގައި ޖަގަހައަޅާ މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ އިސްކަންދޭނެ ކަމެއް ވެސް. ހަމައެއާއެކު، ދަރިވަރުންގެ ތަރުބިއްޔަތަށް ޖަ ދ.

މަގުމަތީ ފެއްޓޭގެ ރަށުފަށް ވަގުތުއްޔާއިގެ ގޮތުގައި ހިނގާ އިނދިޔާގެ އަދާކުރުމުގެ ގައުމީ މަޝްރޫއު ރަށް ދަށުން ރާއްޖޭގެ

އެކި ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމުގައި ހިނގާދާނެ މި ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާ ވެސް. ދިވެހިން ގެއްލުނުވާ ޖަމާޢަތާއި ސަރުކާރު ރަށްތަކުން ދާއިރާގެ

އެކަށީ އަނގަބަހުން އިދާރީގޮތުން ކުރާނެ މަސައްކަތްތަކާއި، ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅު އަޅާނެ ދިވެހިން ބައިވެރިވެ ވަރުގަދަ ގޮތެއް ވެސް

ގާއިމުކުރުމާއި އިސްލާމީ ނަސޭހަތު ދިނުމާ ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންތެރިކަން ވަރަށް ކުރާނެ އިތުރު މަސައްކަތްކުރާނަން. އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާ،

އިޤްތިޞާދީ ފުރުޞަތު؛ މާލޭ ސަރަހައްދުގައި ދިރިއުޅުނު ފަސޭހަ މާހައުލެއް ގާއިމުކުރާނެ އާސަންދަ ހިނގުމުގައި

ހަރުދަނާކުރުމަކީ މި ސަރުކާރުން އިސްކަންދޭ ކަމެއް. ގޯސްތަކާ ގޮތުގައި މާލެ ސަރަހައްދުގައި ދިރިއުޅުނު ދާއިރާއިން

ދިމާވާ މައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމަށް ބޭނުން ގޮތުގައި މާލެ ބަނދަރު ސިޓީ ފިހާރަ އަލަށް އަހަރު

ހަރުދަނާކުރެވިގެންދާނެ. މި ފިހާރަގެ މަގުސަދަކީ ދިމާވާ ގޮތުގައި ދިރިއުޅުނު ދާއިރާގެ ފުރުޞަތުތައް

ހިމެނިދާނެ އެކި ދާއިރާތަކުން ހިތްވަރާއި ގާއިމުކުރުމާ. މިގޮތުން ފޯރުކޮށްދޭ ފެހި ނަގާ ޒާތުގެ ފުރުޞަތު ބޮޑުވާނެ

ބޭނުމުގައި އަވަސް އިސްލާހުކުރުމުގެ ބޭނުންތެރިކަން ފޮނުވާ ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ގޮތުގައި، މިއަހަރު ވެސް ކުރިއަށް

ނިޒާމުކަން ހަމަޖެހިފައިވާ ސަރަހައްދު ފެހިވިލާ އަސާސީ ސިޔާސަތު ގާއިމުކުރުމަށް އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ވަނީ

ހިމަނާފައި. ހަމައެއާއެކު، ގެދޮރުގެ އަމަންއަމާންކަން ދެމެހެއްޓުމަށް ކޮންމެ ސަރުކާރުގައި ވެސް ކޮންމެ ގުޅުން އެއް

ޖާގަ. މި ޖާގާ އަދާކުރުމަށް ބާރުދޭ އަމަންއަމާންކަން ދެމެހެއްޓުމަށް ރަށްރަށުގެ ހަރުދަނާ ހެދުމުގެ

މަރުކަޒުތަކުން ފެންވަރު ރަނގަޅު ޚިދުމަތްތަކާއި ދިނުމަށް ބޭނުންވާ ހިއުމަން ރިސޯސް އިތުރުކުރުމަށް މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި ވާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ ތިމާވެށި ރައްކާތެރިކުރުމާއި ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީއަކީ ރާއްޖޭގެ ކުރިމަގުގެ ޖީލުތަކަށް ޓަކައި އަދާކުރަންޖެހޭ އެންމެ މުހިންމު ޒިންމާ. މިގޮތުން މި ވަގުތު ދުނިޔެއަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ މޫސުމީ ބަދަލުތަކާއި ޤުދުރަތީ ކާރިސާތަކުގެ ގިނަގުނަ ގޮންޖެހުންތަކާ އެކު ދިވެހިރާއްޖެއަކީ މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކުގެ ނުރައްކާ އަސަރު އެންމެ ބޮޑަށް ކުރާ އެއް ޤައުމު. އެހެންކަމުން، ތެލަށް ބަރޯސާ ވާ މިންވަރު ކުޑަކޮށް، އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތައަށް ބަދަލުވުން [illegible] ކަމެއް ނޫން. މި އަމާޒަށް ވާސިލުވުމަށް ޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ކަނޑައަޅާފައިވާ އެންމެ މުހިންމު އެއް ވައުދަކީ 2028 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް ރާއްޖޭގައި އުފައްދާ ހަކަތައިގެ ތިރީސް އިންސައްތަ އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތައިން ބަދަލުކުރުން. މި ބަދަލު ގެނައުމަށް ޓަކައި އަންނަ އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] ސޯލަރ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮޖެކްޓް". ޔޫ.އޭ.އީގެ [illegible] ކުރިއަށް [illegible] ހަމަޖެހިފައިވާ މި ސޯލަރ ހަކަތައިގެ މަޝްރޫޢުގައި ޖުމްލަ ދުއިސައްތަ ފަންސާސް މެގަވޮޓްގެ އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތަ އުފެއްދުމުގެ އިތުރުން ހަކަތަ ރައްކާކުރުމުގެ [illegible] ނިޒާމުގައި [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިންވަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] ބަރޯސާވާ މިންވަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible] ސަބްސިޑީއަށް [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] އަންނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިއާދަކުރަނިވި ހަކަތައިން [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ތިމާވެށި ހިމާޔަތްކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ މި ބަޖެޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހިންގުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢުތަކަށް އެކަނިވެސް 8.2 ބިލިއަން ރުފިޔާ ވަނީ ހިއްސާކުރެވިފައި. މި އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ އަމާޒަކީ [illegible] މަޝްރޫޢުތަކުގެ ތެރެއިން [illegible] [illegible] ނިންމުން. މިއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ރައްޔިތުންނަށް [illegible]، ޤައުމުގެ ތަރައްޤީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޖެޓް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ [illegible] [illegible] ކުރިއަށް [illegible] [illegible] ދައުލަތުގެ މާލީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު. މި ބަޖެޓުގެ އެންމެ މުހިންމު ބައަކީ ދައުލަތުގެ މާލީ ދެމެހެއްޓެނިވިކަން [illegible]

ޓަކައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަމާޒުތައް. މިގޮތުން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ޖީ.ޑީ.ޕީގެ 32 އިންސައްތައަށް ވުރެ ދަށް ނުވާނެ މިންވަރެއްގައި ހިފެހެއްޓުމަކީ އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ އެއް އަމާޒު. ހަމައެއާއެކު، ދައުލަތުގެ ރިކަރަންޓް ޚަރަދުތައް ލިބޭ އާމްދަނީން ފޫބެއްދުމަކީ ވެސް އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހާސިލުކުރާނެ އަމާޒެއް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ކުރިން ފާހަގަކުރިހެން 2027 ވަނަ އަހަރު 43.2 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ އާމްދަނީއެއް ލިބޭނެ ކަމަށް ލަފާކުރެވިފައިވޭ. އަދި ރިކަރަންޓް ޚަރަދަށް 42.7 ބިލިއަން ރުފިޔާ ހޭދަވާނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭ. 2027 ވަނަ އަހަރު ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ދައުލަތުގެ ސާފު ދަރަނި ހުންނާނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވިފައި 117 އިންސައްތައިގައި. އަދި 2028 ވަނަ އަހަރު އެ އަދަދު 116.3 އިންސައްތައަށް ތިރިވާނެ ކަމަށް ލަފާކުރެވޭ. 2029 ވަނަ އަހަރަށް ދަރަނި 107.9 އިންސައްތައަށް ތިރިކުރުމުގެ އަމާޒު ވެސް މި ބަޖެޓުގައި ވާނީ ކަނޑައަޅާފައި. ގަރަންޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުން ބަލާ އިތުރު އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޚަރަދުގެ ޖުމުލަ ކަނޑައެޅުމުގައި ޓްރެޝަރީ ބަޖެޓުން ފަންޑުކުރާ މިންވަރު ހަތްދިހަ އިންސައްތައަށް ވުރެ ބޮޑު ނުވާނެ މިންވަރެއްގައި ހިފެހެއްޓުމަށް ވަނީ އަމާޒު ހިފާފައި. ހަމައެއާއެކު، ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ނަގާފައިވާ ލޯނުތަކުގެ އިންޓްރެސްޓްގެ ޚަރަދު ދައުލަތަށް ލިބޭ ޖުމުލަ އާމްދަނީގެ ނިސްބަތުން ބާރަ އިންސައްތައިގައި ހިފެހެއްޓުން ވެސް އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ވާނީ އަމާޒު ހިފާފައި. މި ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކުގެ މައިގަނޑު މަޤްސަދަކީ 2028 ވަނަ އަހަރު ނިމެންވާ އިރަށް ދައުލަތުގެ ޕްރައިމަރީ ބެލެންސް ޑެފިސިޓް ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ފަސް އިންސައްތައަށް ދަށްކުރުން. ހަމައެއާއެކު، 2028 ވަނަ އަހަރު ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޚަރަދު ވެސް ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ހަތަރު އިންސައްތައަށް ދަށްކުރެވޭނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭ. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، އިޤްތިޞާދީ ފުންމަޑުވުން؛ މި ހިނގާ 2026 ވަނަ އަހަރު ނިމޭ އިރު ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ އޯވަރޯލް ޑެފިސިޓް ހުންނާނެ ކަމަށް ލަފާކުރެވިފައިވަނީ 7.6 ބިލިއަން ރުފިޔާގައި. މިއީ އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ނިސްބަތުން ބަލާއިރު 6.2 އިންސައްތައިގެ އަދަދެއް. އަދި 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ޑެފިސިޓް 9.4 ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް އަރާނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭ. މިއީ ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން 7.3 އިންސައްތައިގެ އަދަދެއް. ޑެފިސިޓްގެ މި އަދަދުތަކާ އެކު 2026 ވަނަ އަހަރު ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ޕްރައިމަރީ ބެލެންސް 2.5 އިންސައްތައިގައި އަދި 2027 ވަނަ އަހަރު 3.4 އިންސައްތައިގައި ހުންނާނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވޭ. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، އިޤްތިޞާދީ ފުންމަޑުވުން؛ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މާހައުލުގައި އަންނަމުންދާ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަކަށް ބޮޑު ޝޮކްތަކަށް ކުރިމަތި ވި ނަމަވެސް މި ހިނގާ 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ޑެފިސިޓް ފާސްކުރި މިންވަރަށްވުރެ ކުޑަވާނެ ކަމަށް ފެނޭ. މިއީ މައިގަނޑު އެއް ސަބަބަކީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ތަންފީޒުކުރުމުގައި މިހާރު ޢަމަލުކުރެވޭ ހަރުދަނާ ފިސްކަލް ޑިސިޕްލިނުގެ ސަބަބުން. މިހާރު ބަޖެޓު ތަންފީޒުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަމުންދާ ފިސްކަލް ޑިސިޕްލިން އަންނަ އަހަރު ވެސް ދަމަހައްޓާނެ ކަމުގައި ދަންނަވަން. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، އިޤްތިޞާދީ ފުދުންތެރިކަން؛ މި އިޤްތިޞާދީ މަޤްޞަދުތައް އަޅުގަނޑު މިއަދު ހުށަހަޅާ 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަކީ 2040 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް ދިވެހިރާއްޖެ ތަރައްޤީވެފައިވާ ގައުމެއްގެ ދަރަޖައަށް

ވާސިލުވުމަށް ބަލައި އެޅޭ ބިންގަލެއް. މި ބަޖެޓަކީ އިގްތިސާދީ ހަމަޖެހުމާއި، ދައުލަތުގެ މާލީ އަދި ދަރަނީގެ ދެމެހެއްޓެނިވިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށާއި، ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުމަށް ހެޔޮ ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދޭނެ އިންވެސްޓްމަންޓުތަކަށް އިސްކަންދީގެން، ގައުމީ ތަސައްވުރު ހަޤީޤަތަކަށް ހެދުމަށް އުސޫލުތަކަށް ތަބާވެފައިވާ ބަޖެޓެއް. މި އަހަރަކީ ވާސިލުވުމަށް ބަލައި ދެމެހެއްޓެނިވި މަސައްކަތްތައްކޮށް، ވަގުތީ ނިންމުންތަކެއް ކަނޑައަޅަން ބޭނުންތެރި. މި ބަޖެޓަކީ ހިމަނާފައިވާ ޚިދުމަތްތަކުގެ ސަބަބުން ރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދީ ބިންގާ ވަރުގަދަވެ، އާންމު ޚިދުމަތްތައް ފުޅާވެ، ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށްރަށުގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް ފުރުޞަތުތައް އިތުރުވެގެންދާނެ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާފައިވާ އަންނަން އޮތް ޖީލުތަކަށް ފާގަތި އަދި ވިސްނުންތެރި ރާއްޖެއެއް ބިނާކުރުމަށް މަގުފަހިކޮށް ކަށަވަރުކޮށްދޭ ބަޖެޓެކެވެ. ވީމާ، ބަޖެޓު ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތަށް ފާސްކޮށްދެއްވުމަށް، ބަޖެޓުގެ މަގްސަދުތަކާއި ހާސިލުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފިޔަވަޅުތަކަށް އެއްބާރުލުން ދެއްވުމަށް މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ އަރިހުން، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އަރިހުން އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކު އެދެން. ގައުމުގެ ތަރައްޤީއަށް ބަލާ މި މަޖިލީހުން ސަރުކާރަށް ދެއްވާ އެހީތެރިކަމަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގައި މާތްالله ބަރަކާތް ލިއްބަވައި 2027 ވަނަ އަހަރަކީ ރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދަށް ކާމިޔާބު ލިބޭ، ދެމެހެއްޓެނިވި މާލިއްޔަތު ވަރުގަދަވެ، ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު މަތިވެގެންދާ އަހަރަކަށް ހައްދަވައިދެއްވުމަށް މާތްالله ޙަޟްރަތުގައި ދުޢާކުރަން. އަދި 2040 ވަނަ އަހަރަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަސައްވުރަށް ވާސިލުވުމަށް ތައުފީޤު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްވާށި. އާމީން. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ. وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓަރ. ދިވެހިންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިނާކުރުމަށް ބަޔާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒު ގެންގުޅުއްވާ ހަރުދަނާ ސިޔާސަތުގެ ދަށުން ދިވެހިންގެ މާދަމާގެ ހަމަޖެހުމާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި، ތަރައްޤީ ކަށަވަރުކޮށްދޭނެ 2027 ވަނަ އަހަރަށް ތަޢާރުފުކުރައްވައި، މި މަޖިލީހަށް މިހާރު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި ބަޖެޓް ބަޔާ މި މަޖިލީހުގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރުދަންނަވަން. ބަޖެޓާ ގުޅޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 233 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވަން [illegible] ދަންނަވަން. އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 235 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޖެޓުގެ ބަހުސް ބޭއްވުމަށް ބަޖެޓު ހުށަހަޅާ ދުވަހުން ފެށިގެން ހަތް ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ދިނުމަށް

ފަހުގައި ބަޖެޓުގެ ބަހުސް އެޖެންޑާކުރާނަން ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވަން. އަދިވެސް އެއްފަހަރު 2027 ވަނަ އަހަރަށް ތަޔާރުކުރައްވާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޕަބްލިކް އެންޓަރޕްރައިޒަސް އޮނަރަބަލް އަލްފާޟިލް ޙަސަން ޒަމީރަށް ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކީގައި ޝުކުރުދަންނަވަން.

ނިންމުން

__ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:__

ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 2 ނޮވެންބަރު 2026 ވާ ހޯމަ ދުވަހު ހެނދުނު 9:00 ގައި.

والحمد لله رب العالمين މަޖިލިސް ނިމުނީ.